

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026
(skrajne daty)
 Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Literatura romantyzmu
Kod przedmiotu*	IC1/11
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury i Kultury XIX Wieku oraz Badań Mitoznawczych
Kierunek studiów	filologia polska
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	prof. dr hab. Marek Stanisz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Marek Stanisz, dr hab. Kazimierz Maciąg, prof. UR, dr hab. Mariusz Chrostek, prof. UR, dr Anna Dworak, dr Wojciech Maryjka

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
3	30							30	5

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD – EGZAMIN

ĆWICZENIA – ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość historii literatury polskiej i europejskiej do XIX wieku na poziomie studiów licencjackich; znajomość historii literatury romantyzmu na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C 1	Zapoznanie studentów z najważniejszymi dziełami literatury romantyzmu w Polsce.
C 2	Zapoznanie studentów z kluczowymi problemami literatury romantyzmu (takimi jak: podstawowe idee światopoglądowe i estetyczne oraz ich odzwierciedlenie w literaturze romantyzmu, romantyzm jako prąd literacki, geografia romantyzmu w Polsce, pokolenia polskich romantyków, zagadnienia genologiczne, konwencje artystyczne i nurty literackie w obrębie polskiego romantyzmu, wartościowanie tekstów literackich tego okresu).
C 3	Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji tekstów literackich doby romantyzmu z zastosowaniem odpowiedniej terminologii teoretycznoliterackiej oraz wykorzystaniem stosownej literatury przedmiotu.
C 4	Kształcenie umiejętności sytuowania utworów polskiego romantyzmu w różnorodnych kontekstach (historycznym, filozoficznym, politycznym, obyczajowym).

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student(ka) przywołuje treść i problematykę najważniejszych dzieł literatury romantyzmu w Polsce (według spisu lektur).	K_Wo5
EK_02	Student(ka) zna terminologię teoretycznoliteracką niezbędną w procesie analizy i interpretacji dzieł literackich polskiego romantyzmu.	K_Wo2
EK_03	Student(ka) ma szczegółową wiedzę na temat kluczowych problemów literatury romantyzmu (takich jak: podstawowe idee światopoglądowe i estetyczne oraz ich odzwierciedlenie w literaturze romantyzmu, romantyzm jako prąd literacki, geografia romantyzmu w Polsce, pokolenia polskich romantyków, zagadnienia genologiczne, konwencje artystyczne i nurty literackie w obrębie polskiego romantyzmu, wartościowanie tekstów literackich tego okresu).	K_Wo3
EK_04	Student(ka) sytuuje utwory polskiego romantyzmu w różnorodnych kontekstach (historycznym, filozoficznym, politycznym, kulturowym, obyczajowym, w kontekście innych dziedzin sztuki romantycznej itp.).	K_Wo7
EK_05	Student(ka) dyskutuje na temat problemów epoki.	K_Uo4
EK_06	Student(ka) poprawnie analizuje i interpretuje utwory literackie doby romantyzmu.	K_Uo6
EK_07	Student(ka) poprawnie wykorzystuje literaturę przedmiotu.	K_Uo1
EK_08	Student(ka) potrafi samodzielnie przygotować i przedstawić precyzyjne i poprawne logicznie oraz językowo wystąpienie ustne na tematy związane z literaturą romantyzmu.	K_Uo4
EK_09	Student(ka) potrafi zaplanować i zrealizować przebieg samodzielnej pracy związanej ze studiowaniem literatury romantycznej.	K_Uo4

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_10	Student(ka) ma świadomość znaczenia dalszego kształcenia w tej dziedzinie.	K_Ko1
EK_11	Student(ka) ma świadomość znaczenia literatury polskiego romantyzmu w kulturze europejskiej.	K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	
1. Romantyzm i nowoczesność. Romantyczny światopogląd i jego artystyczne reprezentacje. Omówienie spisu lektur i zagadnień egzaminacyjnych.	2
2. Romantyzm jako prąd literacki. Chronologia i geografia romantyzmu w Polsce (granice czasowe i fazy rozwojowe, pokolenia romantyczne, geografia romantyzmu polskiego).	2
3. Romantyzm przed powstaniem listopadowym: dzieje i znaczenie ballady romantycznej (<i>Ballady i romanse</i> Mickiewicza; romantyczna balladomania).	2
4. Romantyzm przed powstaniem listopadowym: powieść poetycka (<i>Maria</i> Antoniego Malczewskiego; <i>Grażyna</i> i <i>Konrad Wallenrod</i> Adama Mickiewicza, <i>Mnich</i> , <i>Arab</i> , <i>Hugo</i> Juliusza Słowackiego); szkoła ukraińska w polskiej literaturze romantycznej (Antoni Malczewski, Seweryn Goszczyński, Józef Bohdan Zaleski).	2
5. Romantyzm przed powstaniem listopadowym: twórczość Adama Mickiewicza (<i>Dziady</i> cz. II i IV Mickiewicza, <i>Sonet</i> Adama Mickiewicza i romantyczna sonetomania, liryka Mickiewicza przed powstaniem listopadowym).	2
6. Powstanie listopadowe w zwierciadle poezji. Znaczenie powstania listopadowego dla rozwoju literatury polskiej (język i znaczenie romantycznej poezji niepodległościowej).	2
7. Emigracyjne doświadczenie Polaków w wielkich dramatach romantycznych: <i>Dziady</i> cz. III Adama Mickiewicza, <i>Kordian</i> Juliusza Słowackiego, <i>Nie-boska komedia</i> oraz <i>Irydion</i> Zygmunta Krasińskiego. Dramat i teatr romantyczny.	2
8. Arcydzieła dojrzałego romantyzmu: <i>Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego</i> ; <i>Pan Tadeusz</i> , liryka rzymsko-drezdeńska, <i>Zdania i uwagi</i> , <i>Liryki lozańskie</i> Adama Mickiewicza; <i>Pamiętki Soplicy</i> Henryka Rzewuskiego jako romantyczna gawęda szlachecka.	2
9. Inne oblicze romantyzmu w Polsce: twórczość Juliusza Słowackiego w latach 30. i 40. XIX wieku. Między „religią smutku”, ironią romantyczną a dziełem mistycznym (liryka dojrzałe powieści poetyckie Słowackiego (<i>Lambro</i> , <i>Godzina myśli</i>), poemat dygresyjny <i>Beniowski</i> , dramaty: <i>Balladyna</i> , <i>Lilla Weneda</i> , <i>Fantazy</i>).	2
10. Krytyka literacka epoki romantyzmu. Istota i funkcje krytyki literackiej. Romantyczne debaty krytycznoliterackie (spory przełomu romantycznego, spory o narodowość literatury polskiej, polemiki wokół powieści, popowstaniowe spory o Fredrę, Słowackiego i Norwida). Uwarunkowania instytucjonalne romantycznej krytyki literackiej (czasopisma, krytycy, gatunki i strategie krytyczne). Sylwetki najwybitniejszych krytyków literackich.	2
11. Liryka romantyczna okresu międzypowstaniowego: twórczość Józefa Bohdana Zaleskiego, Wincentego Pola, Kornela Ujejskiego, Teofila Lenartowicza, Władysława Syrokomli, Jadwigi Łuszczewskiej i innych poetów romantycznych <i>minorum gentium</i> .	2
12. Aleksander Fredro – poeta osobny. Twórczość komediowa Fredry na tle głównych nurtów literatury romantycznej (<i>Zemsta</i> , <i>Śluby panieńskie</i> , <i>Dożywocie</i> , <i>Pan Jowialski</i>).	2
13. Romantyczna proza kobieca w Polsce: Narcyza Żmichowska i inne polskie powieściopisarki. Romantyzm i kwestia kobieca (miłość romantyczna; obrazy kobiet w literaturze romantycznej: romantyczny „anioł”, wzorzec kobiety-Polki, kobiety-zbrodniarki, kobiety-sztuki). Pisarki polskie doby romantyzmu (Elżbieta z Krasińskich-Jaraczewska, Narcyza Żmichowska, Paulina Wilkońska, Anna Libera, Gabriela z Güntherów Puzynina, Jadwiga Łuszczewska). Najsyńniejsze kobiety romantyzmu polskiego (Maryla Wereszczakówna, Delfina Potocka, Maria Kalergis).	2
14. Twórczość prozatorska Seweryna Goszczyńskiego (<i>Król zamczyska</i>) i Józefa Ignacego Kraszewskiego (<i>Ulana</i> i <i>Zygmuntowskie czasy</i>). List romantyczny jako wyznanie i autokreacja.	2

15. Cyprian Norwid – artysta (post)romantyczny. Główne tematy utworów Norwida w ujęciu typologicznym i kontekście biograficznym. Sztuka pisarska Norwida.	2
Suma godzin:	30

B. Problematyka zajęć warsztatowych

Zajęcia warsztatowe - wariant I

1. Wprowadzenie - interpretacja <i>Rzymu</i> Juliusza Słowackiego.	2
2. <i>Ballady i romanse</i> Adama Mickiewicza – problematyka i kompozycja cyklu. Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Ballady i romanse</i> [dowolne wydanie]. M. Piwińska, <i>Koloryt uczuć, klimat wewnętrzny, topografia wyobraźni w cyklu „Ballad i romansów”</i> , [w:] tejsze <i>Wolny myśliwy. Osiem prób czytania Mickiewicza</i> , Gdańsk 2003; lub [w:] <i>Trzyńście arcydzieł romantycznych</i> , pod red. E. Kiślak i M. Gumkowskiego, Warszawa 1996. Lub: I. Opacki, „ <i>W środku niebokręga</i> ”. O „ <i>Balladach i romansach</i> ” Mickiewicza, [w:] tegoż, „ <i>W środku niebokręga</i> ”. <i>Poezja romantycznych przełomów</i> , Katowice 1995.	2
3. <i>Maria</i> Antoniego Malczewskiego – poetyka powieści poetyckiej. Lektura obowiązkowa: A. Malczewski, <i>Maria. Powieść ukraińska</i> , oprac. i wstęp H. Krukowska, i J. Ławski, Białystok 1995.	2
4. Powieści poetyckie George’a Byrona (<i>Giaur, Korsarz</i>) i Juliusza Słowackiego (<i>Mnich, Arab, Lambro</i>) – charakterystyka porównawcza. Lektura obowiązkowa: G. Byron, <i>Giaur, Korsarz</i> [dowolne wydanie]. J. Słowacki, powieści poetyckie: <i>Mnich, Arab, Lambro</i> , [w:] idem, <i>Powieści poetyckie</i> , oprac. M. Ursel, Wrocław 1986 (BN I, 47).	2
5. <i>Sonety krymskie</i> Adama Mickiewicza jako cykl poetycki. Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Sonety krymskie</i> [wyd. dowolne]. I. Opacki, <i>Człowiek w sonetach przełomu</i> , [w:] tenże, <i>Poezja romantycznych przełomów</i> , Wrocław 1972; lub [w:] tegoż, „ <i>W środku niebokręga</i> ”. <i>Poezja romantycznych przełomów</i> , Katowice 1995. Lub: Cz. Zgorzelski, <i>Pielgrzym „w krainie dostatków i kraszy”</i> , [w:] tegoż, <i>O sztuce poetyckiej Mickiewicza. Próby zbliżeń i uogólnień</i> , Warszawa 2001 (lub wyd. wcześn.)	2
6. Jak czytać <i>Pana Tadeusza</i> ? Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem</i> , oprac. S. Pigoń, aneks oprac. J. Maślanka, Wrocław 2015 (BN I/83) [lub inne wyd. w tym oprac.]. A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem</i> , wstęp i oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 2022 (BN I/83).	2
7. <i>Balladyna</i> Juliusza Słowackiego. Lektura obowiązkowa: J. Słowacki, <i>Balladyna</i> , oprac. M. Inglot, Wrocław 1984 (BN I, 51) [lub inne dowolne]. <i>Białośnieżka i Różyczka</i> , [w:] <i>Baśnie braci Grimm</i> , przeł. E. Bielicka i M. Tarnowski, postłowie H. Kapeluś, t. II, Warszawa 1989, s. 237-243.	2
8. <i>Irydion</i> Zygmunta Krasińskiego. Lektura obowiązkowa: Z. Krasiński, <i>Irydion</i> [wyd. dowolne]. A. Waśko, Zygmunta Krasiński. <i>Oblicza poety</i> , Kraków 2001 [rozdz. pt. <i>Irydion</i> , s. 180-204].	2
9. Biografia i liryka Juliusza Słowackiego (związki, zależności, legenda literacka). Lektura obowiązkowa: J. Słowacki, wybór wierszy [zalecane wydanie: J. Słowacki, <i>Wiersze</i> , wstęp i oprac. J. Brzozowski, Z. Przychodniak, BN I/319, Wrocław 2013 lub: J. Słowacki, <i>Wiersze. Nowe wydanie krytyczne</i> , oprac. J. Brzozowski i Z. Przychodniak, Poznań 2005]. Cz. Zgorzelski, <i>Liryka w pełni romantyczna. Studia i szkice o wierszach Słowackiego</i> , Warszawa 1981.	2
10. Twórczość poetów angielskich w kontekście polskiej liryki romantycznej.	2

<p>Lektura obowiązkowa: <i>Angielscy poeci jezior</i>, wstęp, oprac. i przekł. S. Kryński, Wrocław 1963 (BN II/143) lub <i>Twarde dno snu. Tradycja romantyczna w poezji języka angielskiego. Blake, Wordsworth, Coleridge, Shelley, Keats, Longfellow, Tennyson, Fitzgerald, Hardy</i>, w wyborze, oprac. i przekładach oraz ze wstępem Z. Kubiaka, Warszawa 2002 [wybrane wiersze W. Wordswortha i S.T. Coleridge'a]. G. Byron, <i>Wędrowki Childe Harolda</i> [dowolne wydanie, wybrane fragmenty]. M. Cieśla-Korytowska, <i>Naturo, mów o nas!</i>, [w:] <i>Świat wewnątrz nas</i>, t. 1: <i>Ekspresja doświadczenia</i>, red. A. Gałkowska i M. Stanisław, Rzeszów 2019, s. 36-48.</p>	
<p>11. Liryka Teofila Lenartowicza i Władysława Syrokomli – charakterystyka porównawcza. Lektura obowiązkowa: T. Lenartowicz, <i>Wybór poezyj</i>, oprac. J. Nowakowski, Wrocław 1972 (BN I, nr 5). W. Syrokomla, <i>Wybór poezyj</i>, oprac. F. Bielak, Wrocław 1970 (BN I, nr 54).</p>	2
<p>12. Romantyczne powieści: analiza wybranego przykładu. Lektura obowiązkowa – do uzgodnienia spośród następujących: N. Żmichowska, <i>Poganka</i>; J. Austen, <i>Duma i uprzedzenie</i> lub <i>Rozważna i romantyczna</i>; E. Brontë, <i>Wichrowe wzgórza</i>; J.I. Kraszewski, <i>Ulana</i> lub <i>Zygmuntowskie czasy</i>, M. Shelley, <i>Frankenstein</i>; S. Goszczyński, <i>Król zamczyska</i>, W. Łoziński, <i>Zaklęty dwór</i>.</p>	2
<p>13. Żydzi w literaturze romantycznej. Lektura obowiązkowa: A. Fabianowski, <i>Polin – realna i fantazmatyczna ojczyzna Żydów polskich</i>, [w:] <i>Georomantyzm. Literatura, miejsce, środowisko</i>, red. E. Dąbrowicz, M. Lul, K. Sawicka-Mierzyńska, D. Zawadzka, Białystok 2015, s. 174-197. J. Detka, <i>Żyd</i>, [w:] <i>Słownik literatury polskiej XIX wieku</i>; red. J. Bachórz i A. Kowalczykowa, Wrocław 1991, s. 1046-1050. Lektura dodatkowa: M. Inglot, <i>Postać Żyda w literaturze polskiej lat 1822-1864</i>, Wrocław 1999.</p>	2
<p>14. Poezja Cypriana Norwida – warsztaty interpretacyjne. Lektura obowiązkowa: C. Norwid, <i>Vade-mecum</i>, oprac. J. Fert, Wrocław 1990, BN I/271. E. Feliksiak, <i>Norwidowski świat myśli</i>, [w:] <i>też</i>, <i>Poezja i myśl. Studia o Norwidzie</i>, Lublin 2001, s. 83-168.</p>	2
<p>15. <i>Promethidion</i> Cypriana Norwida. Lektura obowiązkowa: C. Norwid, <i>Promethidion</i> [zalecane wyd.: C. Norwid, <i>Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem</i>, wstęp i oprac. S. Sawicki, Kraków 1997]. Wybrany dialog Platona, np. <i>Obrona Sokratesa</i>, <i>Ion</i> lub <i>Fedon</i> [dowolne wydanie].</p>	2
Suma godzin:	30

Zajęcia warsztatowe - wariant II

<p>1. Informacje wstępne. Omówienie planu zajęć oraz warunków ich zaliczenia. Wskazówki dotyczące literatury przedmiotu.</p>	2
<p>2. Walka romantyków z klasykami – ważniejsze wystąpienia do roku 1830. Teksty omawiane na ćwiczeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - K. Brodziński, <i>O klasyczności i romantyczności tudzież o duchu poezji polskiej</i>, [w:] <i>Walka romantyków z klasykami</i>, oprac. S. Kawyn, Wrocław 1963. BN I 183, s. 10-46 (stąd: <i>Dwie drogi, Ogólne pojęcie romantyczności, Wskazania dla literatury polskiej</i>); - J. Śniadecki, <i>O pismach klasycznych i romantycznych</i>, [w:] <i>Walka romantyków...</i>, s. 46-60; - K. Koźmian, <i>O sonetach Mickiewicza</i>, [w:] <i>ibidem</i>, s. 110-114; - F. Morawski, <i>O sonetach Mickiewicza – odpowiedź</i>, [w:] <i>ibidem</i>, s. 114-117; - K. Koźmian, <i>Nienarodowość sonetów Mickiewicza</i>, [w:] <i>ibidem</i>, s. 117-119; - F. Salezy Dmochowski, <i>Szkodliwy wpływ Mickiewicza na poetów młodszych</i> [w:] <i>ibidem</i>, s. 161-162. <p><u>Literatura:</u></p>	2

<ul style="list-style-type: none"> - S. Kawyn, <i>Wstęp</i>, [w:] <i>Walka romantyków z klasykami</i>, Wrocław 1963. BN I 183, s. III-XXXIII oraz XLI-XLVIII; - <i>Idee programowe romantyków polskich. Antologia</i>, oprac. A. Kowalczykowa, Wrocław 1991. BN I 261 (tu: <i>Wstęp</i>, s. VII-XXXVI); - A. Witkowska, <i>Literatura romantyzmu</i>, Warszawa 1989, s. 62-66 oraz 77-82. 	
<p>3. Najważniejsze odmiany rodzajowe i gatunkowe literatury romantycznej. Romantycy polscy wobec rodzajów i gatunków literackich – założenia teoretyczne i praktyka twórcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gatunki literackie sentymentalizmu i klasycyzmu oraz I fazy romantyzmu (lata 1795-1822 oraz 1822-1830) – elegia, дума, sielanka, drama, komedia, romans opisowy, poemat dygresyjny, dramat romantyczny, powieść, powieść poetycka, sonet romantyczny, epepeja, poemat historiozoficzny, hymn, oda, tragedia historyczna, ballada (ogólnie); - okres międzypowstaniowy (nowe gatunki liryczne i epickie, dynamiczny rozwój powieści – różnorodność odmian gatunkowych) – gawęda ludowa i gawęda szlachecka, epos narodowy, wiersz sztambuchowy, proza poetycka, poemat po 1830 r., dramat romantyczny po 1830 r., epistolografia, pamiętnik, powieść - odmiany. <p><u>Literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A. Witkowska, R. Przybylski, <i>Romantyzm</i>, Warszawa 1997; - A. Witkowska, <i>Literatura romantyzmu</i>, Warszawa 1986 (s. 24-61, 66-72, 253-257, 262-290); - M. Głowiński, T. Kostkiewiczowa, A. Okopień-Sławińska, J. Sławiński, <i>Słownik terminów literackich</i>, wydanie dowolne; - <i>Genologia polska</i>, oprac. E. Miodońska-Brookes, A. Kulawik, M. Tatara, Warszawa 1983; - M. Bernacki, M. Pawlus, <i>Słownik gatunków literackich</i>, Bielsko-Biała 2002. 	4
<p>4. Ballada romantyczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - synkretyzm rodzajowy: elementy liryczne, epickie i dramatyczne gatunku, pozycja narratora - geneza nazwy i geneza gatunku - historyczny rozwój ballady <ul style="list-style-type: none"> a) дума – poprzedniczka ballady b) ballada – reprezentacyjny gatunek romantyzmu c) kierunki rozwojowe ballady do roku 1864 - ballady Adama Mickiewicza – analiza wybranych utworów (<i>To lubię, Świtez, Świtezianka, Lilie, Powrót taty</i>) <p><u>Literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A. Mickiewicz, <i>Wybór poezji</i>, oprac. Cz. Zgorzelski, t. 1-2, wyd. siódme poprawione i uzupełnione, Wrocław 1986. BN I 6 (lub inne wydanie w opracowaniu BN); - I. Opacki, <i>Ewolucje balladowej opowieści</i>, Lublin 1961; - I. Opacki, Cz. Zgorzelski, <i>Ballada</i>, Wrocław 1970 (s. 5, 6, 9-82); - Cz. Zgorzelski, <i>O pierwszych balladach Mickiewicza</i>, [w:] <i>O lirykach Mickiewicza i Słowackiego</i>, Lublin 1961, s. 31-98; - <i>Ballada polska</i>, oprac. Cz. Zgorzelski, Wrocław 1962. BN I 177 (tu: wstęp – dzieje gatunku); - Cz. Zgorzelski, <i>Duma – poprzedniczka ballady</i>, Toruń 1949. 	6
<p>5. <i>Dziady. Część III</i> Adama Mickiewicza jako dramat romantyczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geneza utworu – rola <i>Dedykacji</i> i <i>Przedmowy</i> poety; - sceny realistyczne – martyrologia, sąd o społeczeństwie polskim w <i>Salonie Warszawskim</i>, środowisko wroga; - sceny fantastyczne: <i>Wielka Improwizacja</i>, <i>Widzenie księdza Piotra</i> – mistycyzm, prometeizm, mesjanizm; - obrazy despotyzmu carskiego w epickim <i>Ustępie</i> do III części <i>Dziadów</i>; 	4

<p>- cechy dramatu romantycznego.</p> <p><u>Literatura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Adam Mickiewicz, <i>Dziady drezdeńskie (część III)</i>, oprac. J. Skuczyński, Wrocław 2012. BN I 318; - M. Cieśla-Korytowska, „<i>Dziady</i>” Adama Mickiewicza, Warszawa 1995. BAL; - W. Kubacki, <i>Arcydramat Mickiewicza: studia nad III częścią „Dziadów”</i>, Kraków 1951; - J. Kleiner, <i>Mickiewicz, t. 2: Dzieje Konrada</i>, cz. 1, wyd. 2 poprawione, Lublin 1997; - R. Przybylski, <i>Słowo i milczenie bohatera Polaków. Studium o „Dziadach”</i>, Warszawa 1993; - Z. Stefanowska, <i>Próba zdrowego rozumu. Studia o Mickiewiczu</i>, Warszawa 1976; - <i>Dziady nasze mają to szczególnie...: studia i szkice współczesne o dramacie Adama Mickiewicza</i>, red. A. Fabianowski, E. Hoffmann-Piotrowska, Warszawa 2013. 	
<p>6. <i>Pan Tadeusz</i> Adama Mickiewicza – epepeja narodowa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - u źródeł powstania utworu (Inwokacja, Epilog); - historia w <i>Panu Tadeuszu</i>; - kultura materialna polskiej szlachty; - kreacje bohaterów (nie)romantycznych; - problemy gatunkowe eposu; - artyzm dzieła; - recepcja epepei. <p><u>Literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie</i>, oprac. S. Pigoń, Wrocław 2015. BN I 83 (lub inne wydanie w opracowaniu BN); - A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie, wstęp i oprac.</i> A. Kowalczykowa, Wrocław 2022. BN I 83; - S. Pigoń, „<i>Pan Tadeusz</i>”: wzrost – wielkość – sława. <i>Studium literackie</i>, Kraków 2002; - S. Wyka, „<i>Pan Tadeusz</i>”. <i>Studia o poemacie i tekście</i>, t. 1-2, Warszawa 1963; - „<i>Pan Tadeusz</i>” i jego dziedzictwo: poemat, red. Bogusław Dopart i in., Kraków 1999; - „<i>Pan Tadeusz</i>” i jego dziedzictwo: recepcja, red. Bogusław Dopart, Kraków 2006. 	4
<p>7. Ideowe oblicze bohatera romantycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szaleństwo z miłości do kobiety i do ojczyzny (<i>casus</i> Gustawa z IV części <i>Dziadów</i>, Konrada z III części <i>Dziadów</i> oraz Wertera); - spiskowiec-rewolucjonista, powstaniec, emisariusz – postaci historyczne i bohaterowie literaccy; - romantyczna martyrologia: więzień, zesłaniec, straceniec; męczennicy w legendzie (Walerian Łukasiński, Piotr Wysocki, Karol Levittoux, Szymon Konarski, Edward Dembowski, Julian Goslar). <p><u>Literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - W.L. Anczyc, <i>Emisariusz</i>, [w:] M. Janion, <i>Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa</i>, Kraków 1979, s. 318-320; Sz. Konarski, <i>Wiersz Szymona Konarskiego napisany na 24 godziny przed rozstrzelaniem</i>, [w:] <i>Reduta</i>, s. 158-162; R. Zmorski, <i>Modlitwa napisana dla Karola Levittoux</i>, [w:] <i>Reduta</i>, s. 314-315; M. Romanowski, <i>Śmierć Levittoux</i>, [w:] „<i>I ziarno duszy nagie pozostało</i>”. <i>Antologia wierszy polskiego romantyzmu</i>, oprac. B. Dopart, A. Ziółowicz, t. 2, Kraków 2006, s. 330-331; - M. Janion, M. Żmigrodzka, <i>Romantyzm i historia</i>, Warszawa 1978 (szczególnie s. 185-212, 311-431); - M. Janion, <i>Czas formy otwartej. Tematy i media romantyczne</i>, Warszawa 1984 (szczególnie s. 161-250); - M. Janion, <i>Romantyzm. Studia o ideach i stylu</i>, Warszawa 1969; - A. Kowalczykowa, <i>Ciemne drogi szaleństwa</i>, Kraków 1978; - A. Kowalczykowa, <i>Romantyczni szaleńcy</i>, Warszawa 1977; - M. Piwińska, <i>Miłość romantyczna</i>, Kraków 1984. 	4
<p>8. Wielonurtowość poezji Cypriana Norwida – wybrane problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - akcenty patriotyczne (<i>Moja piosnka (II)</i>, <i>Moja ojczyzna</i>, <i>Język ojczysty</i>, <i>Dwie Syberie</i>); 	4

<ul style="list-style-type: none"> - stosunek do historii (<i>Coś ty Atenom zrobić, Sokratesie</i>); - stosunek do tradycji (<i>Klaskaniem mając obrzędę prawicę</i>); - nowatorstwo poetyckie Norwida. <p><u>Literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - C. Norwid, <i>Dzieła zebrane</i>, oprac. J. W. Gomułicki, t. 1-2, Warszawa 1966; tenże, <i>Vade-mecum</i>, oprac. J. Fert, Wrocław 1990. BN I 271; - <i>Cypriana Norwida kształt prawdy i miłości. Analizy i interpretacje</i> pod red. S. Makowskiego, Warszawa 1986; - M. Inglot, <i>Wyobraźnia poetycka Norwida</i>, Warszawa 1988; - J. Fert, <i>Poeta sumienia. Rzecz o twórczości Norwida</i>, Lublin 1993; - Z. Stefanowska, <i>Strona romantyków. Studia o Norwidzie</i>, Lublin 1993; - S. Sawicki, <i>Norwida walka z formą</i>, Warszawa 1986; - Z. Stefanowska, <i>Norwidowski romantyzm</i>. „Pamiętnik Literacki” 1968, z. 4. 	
Suma godzin:	30

Zajęcia warsztatowe - wariant III

Lp.	Treści merytoryczne przedmiotu	Liczba godzin
1	Wprowadzenie. Omówienie planu zajęć, zapoznanie studentów z systemem oceniania.	2
2	Świat ballad Mickiewicza: <i>Ballady i romanse</i> Adama Mickiewicza – problematyka i kompozycja cyklu. <u>Lektura obowiązkowa:</u> A. Mickiewicz, <i>Ballady i romanse</i> [dowolne wydanie]. M. Piwińska, <i>Koloryt uczuć, klimat wewnętrzny, topografia wyobraźni w cyklu „Ballad i romansów”</i> , [w:] teże <i>Wolny myśliwy. Osiem prób czytania Mickiewicza</i> , Gdańsk 2003; lub [w:] <i>Trzydzieści arcydzieł romantycznych</i> , pod red. E. Kiślak i M. Gumkowskiego, Warszawa 1996. <u>Lektura pomocnicza:</u> Cz. Zgorzelski, <i>Owoce wileńsko-kowieńskiej twórczości lirycznej</i> , [w:] tegoż, <i>O sztuce poetyckiej Mickiewicza</i> , Warszawa 2001 (lub wcześniejsze), s. 67-150. Cz. Zgorzelski, <i>O pierwszych balladach Mickiewicza</i> , [w:] tegoż, <i>O sztuce poetyckiej Mickiewicza</i> , s. 223-237.	2
3	Powieść poetycka: <i>Maria</i> Antoniego Malczewskiego. <u>Lektura obowiązkowa:</u> A. Malczewski, <i>Maria. Powieść ukraińska</i> , oprac. i wstęp H. Krukowska, i J. Ławski, Białystok 1995. <u>Lektura pomocnicza:</u> M. Dernałowicz, <i>Antoni Malczewski</i> ; Warszawa 1967. M. Maciejewski, <i>Śmierci „czarne w piersiach blizny”</i> , [w:] tegoż, <i>„Ażeby ciało powróciło w słowo”. Próba kerygmaticznej interpretacji literatury</i> , Lublin 1991. M. Maciejewski, <i>Powieść poetycka</i> , [w:] <i>Słownik literatury polskiej XIX wieku</i> , red. J. Bachórz, A. Kowalczykowa, Wrocław 1991.	2
4	Powieści poetyckie Juliusza Słowackiego (<i>Mnich, Arab, Lambro</i>). <u>Lektura obowiązkowa:</u> J. Słowacki, powieści poetyckie: <i>Mnich, Arab, Lambro</i> , [w:] tegoż, <i>Powieści poetyckie</i> , oprac. M. Ursel, Wrocław 1986 (BN I, 47). <u>Lektura pomocnicza:</u> J. Kleiner, <i>Słowacki. Dzieje twórczości</i> , Kraków 2003. A. Kowalczykowa, <i>Słowacki</i> , Warszawa 1994.	2
5	Sposoby poetyckiego poznania świata. <i>Sonety krymskie</i> Adama Mickiewicza. <u>Lektura obowiązkowa:</u> A. Mickiewicz, <i>Sonety krymskie</i> [wyd. dowolne]. <u>Lektura pomocnicza:</u>	2

	<p>I. Opacki, <i>Człowiek w sonetach przełomu. O sonetach Mickiewicza</i>, [w:] tegoż, <i>Poezja romantycznych przełomów</i>, Wrocław 1972; lub [w:] tenże, „<i>W środku niebokręga</i>”. <i>Poezja romantycznych przełomów</i>, Katowice 1995.</p> <p>Lub: Cz. Zgorzelski, <i>Pielgrzym „w krainie dostatków i kraszy</i>”, [w:] tegoż, <i>O sztuce poetyckiej Mickiewicza. Próby zbliżeń i uogólnień</i>, Warszawa 2001. (lub wyd. wcześniejsze)</p>	
6	<p>Cechy poezji epickiej Mickiewicza: <i>Konrad Wallenrod</i>.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Konrad Wallenrod</i> [wyd. dowolne].</p> <p><u>Literatura pomocnicza:</u></p> <p>S. Chwin, <i>Wstęp</i>, [w:] A. Mickiewicz, <i>Konrad Wallenrod</i>, oprac. S. Chwin, Wrocław 1991.</p> <p>M. Zielińska, <i>Konrad Wallenrod Adama Mickiewicza</i>, Warszawa 1990.</p> <p>M. Janion, <i>Tragizm Konrada Wallenroda</i>, Warszawa 1955.</p>	2
7	<p>Drogi rozwoju liryki Juliusza Słowackiego. Biografia i legenda literacka pisarza.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>J. Słowacki, wybór wierszy.</p> <p>Cz. Zgorzelski, <i>Liryka w pełni romantyczna. Studia i szkice o wierszach Słowackiego</i>, Warszawa 1981.</p> <p><u>Lektura pomocnicza:</u></p> <p>M. Maciejewski, <i>Natury poznanie w lirykach Słowackiego</i>, w: „Pamiętnik literacki” 1966, z. 1.</p> <p>J. Kleiner, <i>Słowacki. Dzieje twórczości</i>, Kraków 2003, s. 214-219.</p> <p>A. Kowalczykowa, <i>Słowacki</i>, Warszawa 1994.</p>	2
8	<p>„Romantyczna epopeja narodowa”: <i>Pan Tadeusz</i> Adama Mickiewicza - syntezą romantyzmu.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>, opr. S. Pigoń, BN I/83.</p> <p>K. Wyka, <i>Pan Tadeusz. Studia o poemacie</i>, t. 1, Warszawa 1963.</p> <p><u>Literatura pomocnicza:</u></p> <p>I. Opacki, <i>Romantyczna. Epopeja. Narodowa. Z Epilogiem?</i>, [w:] tegoż, <i>W środku niebokręga. Poezja romantycznych przełomów</i>, Katowice 1995.</p> <p>J. Przyboś, <i>Czytając Mickiewicza</i>, Warszawa 1998. (rozdziały: <i>Historia szlachecka czyli baśń, Rogowej arcydzieło sztuki, Widzę i opisuję</i>).</p>	2
9	<p><i>Fantazy</i> Juliusza Słowackiego – jako romantyczna tragikomedial.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>J. Słowacki, <i>Fantazy</i>, opr. M. Ingłot, BN I, nr 105, Wrocław 1976.</p> <p><u>Literatura pomocnicza:</u></p> <p>J. Kleiner, <i>Słowacki. Dzieje twórczości</i>, Kraków 2003, s. 214-219.</p> <p>A. Kowalczykowa, <i>Słowacki</i>, Warszawa 1994.</p>	2
10	<p>O komediach Aleksandra Fredry: <i>Śluby panieńskie</i>.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>A. Fredro, <i>Śluby panieńskie</i> [wyd. dowolne].</p> <p><u>Lektura pomocnicza:</u></p> <p>M. Ingłot, <i>Świat komedii Fredrowskich</i>, Wrocław 1986.</p> <p>W. Borowy, <i>Ze studiów nad Fredrą</i>, Kraków 1921.</p> <p><i>Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku</i>, seria 3, <i>Literatura krajowa w okresie romantyzmu 1831-1863</i>, Kraków 1975. (o Fredrze)</p>	2
11	<p><i>Pamiętki Soplisy</i> jako gawęda szlachecka. Romantyczna rehabilitacja sarmatyzmu.</p> <p><u>Lektura podstawowa:</u></p> <p>H. Rzewuski, <i>Pamiętki Soplisy</i>, opr. i postłowie Zofia Lewinówna, Warszawa 1983.</p> <p><u>Literatura pomocnicza:</u></p> <p>A. Waśko, <i>Romantyczny sarmatyzm. Tradycja szlachecka w literaturze polskiej</i>, Kraków 1995.</p>	2
12	<p>Poezja krajowa: twórczość Teofila Lenartowicza, i Władysława Syrokomli.</p> <p><u>Lektura obowiązkowa:</u></p> <p>T. Lenartowicz, <i>Wybór poezyj</i>, opr. J. Nowakowski, BN I, nr 5, Wrocław 1972.</p> <p>W. Syrokomla, <i>Wybór poezyj</i>, opr. F. Bielak, BN I, nr 54, Wrocław 1970.</p> <p>Obowiązuje znajomość wstępów powyższych wydań.</p> <p><u>Lektura pomocnicza:</u></p> <p><i>Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku</i>, seria 3, <i>Literatura krajowa w okresie romantyzmu 1831-1863</i>, Kraków 1975. (sylwetki omawianych pisarzy)</p>	2

13	<p>Powieściopisarstwo historyczne Józefa Ignacego Kraszewskiego (na przykładzie <i>Zygmuntowskich czasów</i>).</p> <p><u>Lektura obowiązkowa:</u> J. I. Kraszewski, <i>Zygmuntowskie czasy</i>, opr. W. Danek, BN I, 91, Wrocław 1950.</p> <p><u>Lektura pomocnicza:</u> W. Danek, <i>Wstęp</i>, [w:] J. I. Kraszewski, <i>Zygmuntowskie czasy</i>, opr. W. Danek, BN I, 91, Wrocław 1950.</p>	2
14	<p>Powieść fantastyczna: <i>Poganka</i> Narcyzy Żmichowskiej.</p> <p><u>Lektura obowiązkowa:</u> N. Żmichowska, <i>Poganka</i> [wyd. dowolne].</p> <p><u>Literatura pomocnicza:</u> M. Stępień, <i>Narcyza Żmichowska</i>, PIW 1968. B. Winklowska, <i>Narcyza i Wanda</i>, Kraków 2004. B. Zwolińska, <i>Wampiryzm w literaturze romantycznej i postromantycznej ma przykładzie powieści niesamowitych, Edgara Allana Poego, „Poganki” Narcyzy Żmichowskiej oraz opowiadań Stefana Grabińskiego</i>, Gdańsk 2002. (fragmenty dotyczące <i>Poganki</i>)</p>	2
15	<p><i>Liryka Norwida: Vade-mecum</i>.</p> <p><u>Lektura obowiązkowa:</u> C. Norwid, <i>Vade-mecum</i>, opr. J. Fert, BN I, nr 271, Wrocław 1990. Z. Stefanowska, <i>O niewoli narodowej</i>, [w:] tejsze, <i>Strona romantyków. Studia o Norwidzie</i>, Lublin 1993.</p> <p><u>Lektura pomocnicza:</u> D. Zamącińska, <i>Słynne – nieznanne. Wiersze późne Mickiewicza, Słowackiego, Norwida</i>, Lublin 1985. (fragmenty dotyczące Norwida) M. Maciejewski, <i>Norwidowskie „tagodne oko błękitu”</i>, [w:] <i>Liryka Cypriana Norwida</i>, red. P. Chlebowski, W. Toruń, Lublin 2003. B. Kuczera-Chachulska, <i>„Czas siły – zupełnej”. O kategorii wysiłku w poezji Norwida</i>, Lublin 1998.</p>	2
Suma godzin:		30

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy z prezentacją multimedialną

Zajęcia warsztatowe: analiza tekstów z dyskusją, samodzielna praca studenta, praca w grupach, pogadanka, referat, prezentacja.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Ocena formatywna (bieżąca):

Wykład: zaliczenie na podstawie obecności na wykładach (wymagane uczestnictwo w 60% wykładów).

Zajęcia warsztatowe: zaliczenie z oceną na podstawie ocen cząstkowych (wystawianych podczas trwania zajęć).

Ocena obejmuje: ocenę przygotowania do zajęć, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu, umiejętności uczestnictwa w dyskusji (każdorazowo podczas trwania zajęć);

Ocena podsumowująca: egzamin ustny.

P1: Ocena stopnia przyswojenia wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu przewidzianego dla przedmiotu *Literatura romantyzmu* (problematyka egzaminu obejmuje spis lektur oraz tematykę

wszystkich zajęć dydaktycznych poświęconych tym zagadnieniom). Wskazana forma oceny odnosi się do wszystkich założonych w niniejszym sylabusie efektów uczenia się.

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01 – EK_10	egzamin ustny	wykład, zaj. warszt.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Efekt 1 (IC1/12_W01)	Student/ka nie zna treści tekstów literackich zawartych w spisie lektur obowiązkowych.	Student/ka zna ogólnie treść większości tekstów literackich zawartych w spisie lektur i w znikomym stopniu orientuje się w zalecanej literaturze przedmiotu.	Student/ka zna w dobrym stopniu treść wszystkich tekstów literackich zawartych w spisie lektur i dobrze orientuje się w zalecanej literaturze przedmiotu.	Student/ka zna w bardzo dobrym stopniu treść i problematykę wszystkich tekstów literackich zawartych w spisie lektur i dobrze orientuje się w zalecanej literaturze przedmiotu.
Efekt 2 (IC1/12_W02)	Student/ka nie zna terminologii teoretycznoliterackiej niezbędnej w procesie analizy i interpretacji utworów literatury romantycznej.	Student/ka zna niektóre terminy z zakresu wiedzy teoretycznoliterackiej niezbędnej w procesie analizy i interpretacji utworów literatury romantycznej.	Student/ka zna większość terminów z zakresu wiedzy teoretycznoliterackiej niezbędnej w procesie analizy i interpretacji utworów literatury romantycznej.	Student/ka zna większość terminów z zakresu wiedzy teoretycznoliterackiej niezbędnej w procesie analizy i interpretacji utworów literatury romantycznej.
Efekt 3 (IC1/12_W03)	Student/ka nie potrafi wskazać i zdefiniować kluczowych problemów literatury romantyzmu.	Student/ka potrafi na wybranych przykładach wskazać i zdefiniować niektóre problemy literatury romantyzmu.	Student/ka potrafi wskazać i zdefiniować przewidziane programem problemy literatury romantyzmu oraz zilustrować je wieloma przykładami literackimi.	Student/ka potrafi wskazać i obszernie scharakteryzować przewidziane programem problemy literatury romantyzmu oraz zilustrować je wieloma przykładami literackimi oraz literaturą przedmiotu.
Efekt 4 (IC1/12_W04)	Student/ka nie potrafi wskazać prostych zależności między literaturą romantyczną a sytuacją historyczną I poł. XIX wieku.	Student/ka potrafi wskazać proste zależności między literaturą romantyczną a sytuacją historyczną I poł. XIX wieku.	Student/ka potrafi scharakteryzować zależności między literaturą romantyczną a sytuacją historyczną, polityczną i obyczajową I poł. XIX wieku.	Student/ka płynnie omawia zależności między literaturą romantyczną a sytuacją historyczną, polityczną i obyczajową I poł. XIX wieku.
Efekt 5 (IC1/12_U01)	Student/ka nie zabiera głosu na ćwiczeniach.	Student/ka dyskutuje na temat problemów epoki.	Student/ka sprawnie przedstawia własne stanowisko na temat problemów epoki.	Student/ka sprawnie przedstawia własne stanowisko na temat problemów epoki, odwołując się do tekstów źródłowych i uwzględniając literaturę przedmiotu.

Efekt 6 (IC1/12_U02)	Student/ka nie potrafi analizować i interpretować tekstów literackich przewidzianych w spisie lektur.	Student/ka potrafi w dostatecznym stopniu analizować teksty literackie przewidziane w spisie lektur z uwzględnieniem odpowiednich kontekstów.	Student/ka potrafi analizować oraz interpretować teksty literackie przewidziane w spisie lektur z uwzględnieniem odpowiednich kontekstów.	Student/ka potrafi analizować oraz interpretować teksty literackie przewidziane w spisie lektur z uwzględnieniem odpowiednich kontekstów oraz literatury przedmiotu.
Efekt 7 (IC1/12_U03)	Student/ka nie wykorzystuje literatury przedmiotu.	Student/ka wykorzystuje literaturę przedmiotu w minimalnym stopniu.	Student/ka uzasadnia swoje wypowiedzi odwołując się do wybranej literatury przedmiotu.	Student/ka uzasadnia swoje wypowiedzi odwołując się do bogatej literatury przedmiotu.
Efekt 8 (IC1/12_U04)	Student/ka nie potrafi przedstawić precyzyjnego i poprawnego logicznie oraz językowo wystąpienia ustnego na tematy związane z literaturą romantyzmu.	Student/ka przedstawia wystąpienie ustne na tematy związane z literaturą romantyzmu, popełniając przy tym nieliczne błędy językowe oraz logiczne.	Student/ka przedstawia precyzyjne i poprawne logicznie oraz językowo wystąpienie ustne na tematy związane z literaturą romantyzmu.	Student/ka z dużą swobodą przedstawia precyzyjne i poprawne logicznie oraz językowo wystąpienie ustne na tematy związane z literaturą romantyzmu.
Efekt 9 (IC1/12_K01)	Student/ka nie potrafi zaplanować i zrealizować samodzielnej pracy związanej ze studiowaniem literatury romantycznej.	Student/ka potrafi w ograniczonym stopniu zaplanować i zrealizować samodzielną pracę związaną ze studiowaniem literatury romantycznej.	Student/ka potrafi dobrze zaplanować i zrealizować przebieg samodzielnej pracy związanej ze studiowaniem literatury romantycznej.	Student/ka potrafi dobrze zaplanować i zrealizować przebieg samodzielnej pracy związanej ze studiowaniem literatury romantycznej.
Efekt 9 (IC1/12_K02)	Student/ka nie ma świadomości znaczenia literatury polskiego romantyzmu w kulturze europejskiej.	Student/ka ma ograniczoną świadomości znaczenia literatury polskiego romantyzmu w kulturze europejskiej.	Student/ka ma dobrą świadomości znaczenia literatury polskiego romantyzmu w kulturze europejskiej.	Student/ka bardzo dobrze rozumie znaczenie literatury polskiego romantyzmu w kulturze europejskiej.

Problematyka egzaminacyjna:

- Romantyzm w Polsce i w Europie – charakterystyka porównawcza.
- Na wybranych przykładach wyjaśnij zjawisko romantycznego synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego.
- Scharakteryzuj najważniejsze idee estetyczne romantyzmu (odwołując się do wybranych przykładów).
- Wyjaśnij pojęcie romantycznego historyzmu. Omów kilka przykładów utworów wykorzystujących tę konwencję.
- Na wybranych przykładach przedstaw i scharakteryzuj najważniejsze gatunki literatury romantycznej.
- Na wybranych przykładach omów cechy dramatu romantycznego.
- Omów fazy rozwojowe romantyzmu w Polsce.
- Przedstaw geografii romantyzmu polskiego (scharakteryzuj główne ośrodki, grupy literackie, przedstawicielki i przedstawicieli oraz tematykę ich utworów).
- Omów udział poszczególnych pokoleń pisarzy romantycznych w dynamice rozwoju prądu.
- Omów przebieg i problematykę sporów oświeceniowo-romantycznych przed powstaniem listopadowym w Polsce.
- Na wybranych przykładach scharakteryzuj polską lirykę romantyczną o tematyce patriotycznej.
- Na wybranych przykładach przedstaw obraz powstania listopadowego w polskiej literaturze romantycznej.
- Wyjaśnij pojęcie fantastyki romantycznej. Omów kilka przykładów utworów wykorzystujących tę konwencję.

14. Romantyczna ludowość: ogólna charakterystyka zjawiska, przedstawiciele, wybrane utwory.
15. Romantyczna krytyka literacka – główni przedstawiciele i ich dzieła, kluczowe idee i debaty.
16. Na wybranych przykładach scharakteryzuj zjawisko epistolografii romantycznej (główni przedstawiciele, najważniejsze tematy, romantyczne listy jako literatura i dokument epoki).
17. Na wybranych przykładach przedstaw najważniejsze kreacje bohaterów romantycznych w literaturze polskiej oraz innych literaturach europejskich.
18. Na wybranych przykładach wymień i scharakteryzuj przedstawicieli innych narodowości (Rosjan, Niemców, Żydów, Francuzów, Ukraińców itp.) w polskiej literaturze romantycznej.
19. Kobiety i kobiecość w literaturze romantyzmu (polskiej i zagranicznej) – omów to zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów oraz wiadomości historycznych na temat statusu społecznego kobiet w I połowie XIX wieku.
20. Dziecko romantyczne – na wybranych przykładach scharakteryzuj postaci dzieci w literaturze romantycznej. Omów stosunek romantyków do tego okresu w życiu człowieka.
21. Romantyczna ballada w Polsce i w Europie – twórcy, przykłady, gatunek, znaczenie dla rozwoju prądu.
22. Przedstaw postać Napoleona Bonaparte jako bohatera literatury romantycznej (polskiej i zagranicznej).
23. Na wybranych przykładach literackich omów romantyczny kult wybitnych postaci historycznych.
24. Choroba psychiczna, szaleństwo, dar widzenia? Omów kreacje wybranych bohaterów literatury romantycznej (polskiej i zagranicznej).
25. Przedstaw motywy więzienia i Syberii w literaturze polskiego romantyzmu.
26. Odpowiedz, którzy z polskich poetów nosili następujące przydomki: „słowik ukraiński”, „lirnik wioskowy”, „lirnik mazowiecki”? Wyjaśnij znaczenie tych określeń, odwołując się do twórczości tych autorów.
27. *Maria* Antoniego Malczewskiego jako poemat o tragizmie egzystencji.
28. Omów cechy charakterystyczne powieści poetyckiej na przykładzie *Marii* Antoniego Malczewskiego.
29. Adam Mickiewicz jako pisarz, myśliciel i polityk – charakterystyka ogólna.
30. Scharakteryzuj krótkie utwory poetyckie (w tym liryczne) Adama Mickiewicza.
31. Omów kształt artystyczny i problematykę *Sonetów krymskich* Adama Mickiewicza.
32. *Grażyna* i *Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza – dwa oblicza romantycznego historyzmu.
33. Znaczenie *Konrada Wallenroda* dla polskiego romantyzmu (gatunek, przesłanie, kreacja postaci itp.).
34. Kompozycja i problematyka *Dziadów* cz. II i IV Adama Mickiewicza.
35. Filozoficzny spór o ideał ludzkiego życia w *Dziadach* cz. IV Adama Mickiewicza.
36. Przedstaw kompozycję dramatu romantycznego na przykładzie *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza.
37. Przedstaw obraz Rosji w *Ustępie* III cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza.
38. *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego* Adama Mickiewicza: idee mesjanistyczne, pojęcie narodu, historiozofia, stylizacja biblijna.
39. Scharakteryzuj fabułę *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza (jej czas trwania, główne wątki fabularne oraz ich układ w poemacie).
40. Przedstaw obraz społeczeństwa polskiego i wizję polskości w *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza.
41. Adam Mickiewicz jako poeta przemian – omów to zagadnienie na przykładzie kreacji postaci jego utworów.
42. *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza i *Zemsta* Aleksandra Fredry – paralela literacka.
43. Omów problematykę i kształt artystyczny *Liryków lozańskich* oraz liryków religijnych Adama Mickiewicza z okresu rzymsko-drezdeńskiego. Scharakteryzuj znaczenie tych utworów dla liryki polskiej XIX i XX wieku.
44. Przedstaw biografię Juliusza Słowackiego i jej echa w twórczości tego poety.
45. Przedstaw portret romantycznego bohatera w kilku wybranych utworach Juliusza Słowackiego (z wyjątkiem *Kordiana*).
46. Przedstaw fabułę, problematykę i kształt artystyczny powieści poetyckich Juliusza Słowackiego (*Mnich*, *Arab*, *Lambro*, *Godzina myśli*).
47. Omów lirykę Juliusza Słowackiego o tematyce egzystencjalnej, patriotycznej i religijnej (co najmniej 10 wierszy).
48. Omów twórczość dramatyczną Juliusza Słowackiego (charakterystyka ogólna, analiza wybranych przykładów).
49. Porównaj koncepcje ideowe *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza i *Kordiana* Juliusza Słowackiego.
50. *Balladyna* Juliusza Słowackiego jako romantyczna antybaśń i dramat o historii.
51. Przedstaw fabułę i problematykę *Lilli Wenedy* Juliusza Słowackiego.
52. *Fantazy* Juliusza Słowackiego jako tragikomedie o współczesności.
53. *Beniowski* Juliusza Słowackiego jako poemat dygresyjny.
54. Zygmunt Krasiński – romantyczny poeta i epistolograf. Charakterystyka ogólna.
55. *Nie-Boska komedia* Zygmunta Krasińskiego jako chrześcijańska tragedia o ludzkim buncie i dramat o rewolucji.
56. Przedstaw fabułę i problematykę *Irydiona* Zygmunta Krasińskiego.
57. Przedstaw fabułę i problematykę komedii Aleksandra Fredry (*Śluby panieńskie*, *Dożywocie*, *Pan Jowialski*).
58. Omów kreacje wybranych postaci kobiecych i męskich w komediach Aleksandra Fredry. Wskaż rodzaje komizmu stosowanego w tych utworach.

59. Aleksander Fredro i jego twórczość na tle epoki romantyzmu – charakterystyka ogólna.
60. Omów zjawisko romantycznej krytyki literackiej (przedstawiciele, główne debaty krytyczne itp.).
61. Omów fabułę, kreacje bohaterów, problematykę i tożsamość gatunkową *Zygmuntowskich czasów* Józefa Ignacego Kraszewskiego.
62. Józef Ignacy Kraszewski jako autor „powieści ludowych” (na przykładzie *Ulany*).
63. *Pamiętki Soplicy* Henryka Rzewuskiego jako romantyczna gawęda szlachecka.
64. Scharakteryzuj sylwetki i twórczość polskich pisarek romantycznych (dowolnie wybranych).
65. *Poganka* Narcyzy Żmichowskiej jako powieść o Polsce, sztuce i artyście.
66. Scharakteryzuj fabułę, przesłanie i kształt artystyczny powieści Walerego Łozińskiego *Zakłęty dwór* lub Seweryna Goszczyńskiego *Król zamczyska*.
67. Omów wybrane utwory liryczne romantycznych poetów krajowych i emigracyjnych *minorum gentium*.
68. Porównaj twórczość liryczną Teofila Lenartowicza i Władysława Syrokomli (na wybranych przykładach).
69. Scharakteryzuj twórczość poetycką Kornela Ujejskiego i Wincentego Pola (na wybranych przykładach).
70. Na wybranych przykładach omów główne tematy i kształt artystyczny utworów lirycznych Cypriana Norwida.
71. Wymień i omów główne tematy cyklu lirycznego *Vade-mecum* Cypriana Norwida.
72. Przedstaw poglądy Norwida na człowieka, historię i Polaków odwołując się do jego utworów lirycznych, poematów, dramatów oraz nowel.
73. Przedstaw Norwidowską koncepcję „białej tragedii” (na przykładzie *Pierścienia Wielkiej Damy* oraz *Słodyczy*).
74. Na czym polega nowatorstwo poezji Cypriana Norwida?
75. Scharakteryzuj fabułę, problematykę i kształt artystyczny nowel Cypriana Norwida pt. *Ad leones* i *Czarne kwiaty*.
76. Omów układ i zawartość wybranej antologii tekstów literackich (lub krytycznoliterackich) doby romantyzmu.
77. Przedstaw układ i omów szczegółowo problematykę wybranej książki historycznoliterackiej poświęconej zagadnieniom romantyzmu w Polsce (z działu „Opracowania ogólne” lub „Opracowania szczegółowe”).
78. Przedstaw układ i omów szczegółowo problematykę wybranej książki historycznoliterackiej poświęconej zagadnieniom romantyzmu za granicą (z działu „Opracowania ogólne” lub „Opracowania szczegółowe”).
79. Na wybranych przykładach omów kreacje kobiet w literaturze romantyzmu.
80. Omów biografie i twórczość co najmniej dwóch romantycznych pisarek (w Polsce i Europie).
81. Romantyczna ballada w Europie – scharakteryzuj gatunek, wymień i omów przykłady romantycznych ballad w krajach europejskich (poza Polską).
82. Omów wpływ literatury „burzy i naporu” w Niemczech na kształtowanie się romantyzmu w Polsce.
83. Omów kształt artystyczny i zawartość ideową *Fausta* cz. I J. W. Goethego (droga życiowa Fausta, wzorzec człowieka faustycznego, kompozycja dramatu).
84. Romantyzm angielski: charakterystyka ogólna, główni przedstawiciele, wybrane dzieła.
85. Przedstaw fabułę i problematykę powieści Emily Brontë *Wichrowe wzgórza*.
86. Przedstaw fabułę i problematykę powieści Mary Shelley *Frankenstein*.
87. Omów fabułę i problematykę powieści Jane Austen *Duma i uprzedzenie* (lub *Rozważna i romantyczna*).
88. Omów twórczość S. T. Coleridge’a i W. Wordswortha odwołując się do wybranych utworów tych poetów.
89. Omów cechy powieści poetyckiej na przykładzie *Giaura* i *Korsarza* George’a Byrona.
90. Przedstaw cechy powieści historycznej na przykładzie *Waverleya* (lub *Rob Roy*) Waltera Scotta.
91. Zdefiniuj pojęcie fantastyki i przedstaw jej funkcje w wybranych utworach E. T. A. Hoffmanna i E. A. Poe.
92. Przedstaw wizję miłości romantycznej na podstawie *Lukrecji Floriani* George Sand lub *Spowiedzi dziecięcia wieku* Alfreda de Musseta, a także innych europejskich powieści romantycznych (dowolnie wybranych).
93. *Czerwone i czarne* (lub *Pustelnia parmeńska*) Stendhala jako powieść o ludzkich namiętnościach.
94. Przedstaw fabułę i problematykę *Nędzników* (lub *Katedry Marii Panny w Paryżu*) Wiktora Hugo. Uzasadnij, że jest to powieść romantyczna.
95. Porównaj technikę pisarską Stendhala i Wiktora Hugo odwołując się do wybranych powieści tych autorów.
96. Przedstaw biografie Aleksandra Puszkina oraz scharakteryzuj jego twórczość (na wybranych przykładach).
97. Przedstaw biografie Tarasa Szewczenki oraz scharakteryzuj jego twórczość (na wybranych przykładach).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów (wykład i zajęcia warsztatowe)	60 godz.

Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	1 godz.
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	64 godz.
SUMA GODZIN	125 godz.
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

I. Lektury obowiązkowe.

Teksty

Uwaga: większość lektur jest dostępna w Internecie i można korzystać z ich wersji elektronicznych. Godne polecenia są następujące strony:

- Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej: <http://literat.ug.edu.pl/>
- Biblioteka internetowa Wolne Lektury: <https://wolnelektury.pl/>
- Federacja Bibliotek Cyfrowych: <http://fbc.pionier.net.pl/> [tu można zapoznać się z pierwodrukami i innymi wydaniem XIX-wiecznymi]
- Serwis internetowy Polona: <https://polona.pl/> [tu można zapoznać się z pierwodrukami i innymi wydaniem XIX-wiecznymi]
- Culture: <https://uploads.knightlab.com/storymapjs/7f94a0af4fc4e2abbo7afco7598b3ac3/mickiewicz-in-europe-and-beyond/index.html> [Mickiewicza wędrówki po Europie]

Antologie

- *Walka romantyków z klasykami*, wstęp napisał, wypisy źródłowe ułożył i oprac. Stefan Kawyn, Wrocław 1960 (BN, I 183) lub *Idee programowe romantyków polskich. Antologia*, oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 1991 (BN, I 261).
- *Polska krytyka literacka (1800-1918)*, t. 1-2, Warszawa 1959 [obowiązują teksty Kazimierza Brodzińskiego, Jana Śniadeckiego, Michała Grabowskiego, Maurycego Mochnackiego, Seweryna Goszczyńskiego, Wincentego Pola, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Leszka Dunina Borkowskiego, Stanisława Ropelewskiego].
- *Ballada polska*, oprac. Czesław Zgorzelski przy współudziale Ireneusza Opackiego, Wrocław 1962 (BN I 177) [obowiązuje znajomość fragmentów wstępu dotyczących ballady romantycznej oraz wybranych ballad tego nurtu].
- *„I ziarno duszy nagie pozostało”. Antologia wierszy polskiego romantyzmu*, wybór i oprac. Bogusław Dopart, Agnieszka Ziołowicz, t. I-II, Kraków 2006 [obowiązuje znajomość wybranych wierszy: Aleksandra Fredry, Aleksandra Chodźki, Karola Sienkiewicza, Maurycego Gośławskiego, Seweryna Goszczyńskiego, Józefa Bohdana Zaleskiego, Stefana Witwickiego, Stefana Garczyńskiego, Zygmunta Krasieńskiego, Konstantego Gaszyńskiego, Józefa Dunina Borkowskiego, Karola Bożo-Antoniewicza, Anny Libery, Edmunda Wasilewskiego, Narcyzy Żmichowskiej, Romana Zmorskiego, Włodzimierza Wolskiego, Karola Balińskiego, Gustawa Ehrenberga, Ryszarda Berwińskiego, Henryka Merzbacha, Mieczysława Romanowskiego, Jadwigi Łuszczewskiej (Deotymy); można również korzystać z tego wydania przy studiowaniu twórczości lirycznej Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Norwida, Wincentego Pola, Kornela Ujejskiego, Władysława Syrokomli i Teofila Lenartowicza].
- Maria Janion, *Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa*, seria Biblioteka Romantyczna Kraków 1979; *Poezja powstania listopadowego*, wybrał i oprac. Andrzej Zieliński, Wrocław 1971 (BN I 205) [jedna pozycja do wyboru]

- *Polski list romantyczny. Antologia*, wybrał i oprac. Zbigniew Sudolski, Kraków 1997 [obowiązuje znajomość wstępu oraz wybranych listów].
- *Romantyczna gawęda szlachecka. Antologia*, wybrał i oprac. Andrzej Waśko, Kraków 1999 [obowiązuje znajomość wstępu oraz kilku tekstów do wyboru].
- *Sybir romantyków*, oprac. Zofia Trojanowiczowa, Kraków 1992 [obowiązuje znajomość wstępu oraz kilku tekstów do wyboru].
- Marek Stanisław, *Spory o sonet we wczesnoromantycznej krytyce literackiej*, seria „Polemika Krytycznoliteracka w Polsce”, pod red. Sylwii Panek, t. 12, Poznań 2019 (publikacja dostępna w formie tradycyjnej i online: <https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/24968>).

Teksty

- Aleksander Fredro, *Zemsta*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1986 (BN I 32) (lub wyd. wcześniejsze) [albo: Aleksander Fredro, *Zemsta*, wstęp i oprac. Dobrochna Ratajczakowa, Biblioteka Polska, Kraków 1997].
- Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1983 (BN I 22) [lub wyd. wcześniejsze].
- Aleksander Fredro, *Dożywocie*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1981 (BN I 93) [lub wyd. wcześniejsze].
- Aleksander Fredro, *Pan Jowialski*, oprac. Witold Billip, Wrocław 1968 (BN I 36) [lub wyd. wcześniejsze].
- Seweryn Goszczyński, *Król zamczyską*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1961 (BN I 50) [lub inne wydanie] albo Walery Łoziński, *Zakłęty dwór* [dowolne wydanie] [jedna pozycja do wyboru].
- Zygmunt Krasiński, *Irydion*, oprac. Waław Kubacki, Wrocław 1967 (BN I 42) [lub inne wydanie].
- Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska komedia*, wstęp Maria Janion, oprac. Maria Grabowska, Wrocław 1974 (BN I 24) [lub inne wydanie].
- Zygmunt Krasiński, *Listy. Wybór*, oprac. Zbigniew Sudolski, Wrocław 1997 (BN I 282) [obowiązuje znajomość kilku dowolnie wybranych listów].
- Józef Ignacy Kraszewski, *Ulana* [dowolne wydanie].
- Józef Ignacy Kraszewski, *Zygmuntowskie czasy*, oprac. Wincenty Danek, Wrocław 1950, (BN I 91) [lub inne wydanie].
- Teofil Lenartowicz, *Wybór poezji*, oprac. i wstępem poprzedził Jan Nowakowski, Wrocław 1972 (BN I 5).
- Antoni Malczewski, *Maria. Powieść ukraińska*, wprowadzenie napisali Halina Krukowska i Jarosław Ławski, Białystok 1995.
- Adam Mickiewicz, *Grażyna* [wyd. dowolne, np. Adam Mickiewicz, *Dzieła. Wydanie Rocznicowe*, t. II: *Poematy*, Warszawa 1994].
- Adam Mickiewicz, *Konrad Wallenrod*, oprac. Stefan Chwin, Wrocław 1991 (BN I 72) [lub inne wydanie].
- Adam Mickiewicz, *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego*, oprac. Zofia Stefanowska, Wrocław 1956 (BN I 17) [lub wyd. w serii Skarby Biblioteki Narodowej, Wrocław 2004].
- Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II, IV, I, III* [dowolne wydanie, np. Adam Mickiewicz, *Dzieła. Wydanie Rocznicowe*, t. III: *Dramaty*, Warszawa 1995; lub: Adam Mickiewicz, *Dziady*, oprac. Maria Cieśla-Korytowska, Kraków 1998].
- Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, oprac. Stanisław Pigoń, aneks oprac. Julian Maślanka, Wrocław 1994 (BN I 83) [lub wyd. wcześniejsze] albo: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem*, wstęp i oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 2022 (BN I 83).
- Adam Mickiewicz, *Wybór poezji*, t. 1-2, oprac. Czesław Zgorzelski, Wrocław 1986, (BN I 66) [obowiązuje szczegółowa znajomość całej twórczości poetyckiej].
- Cyprian Norwid, wybór wierszy, m.in.: *Pióro, Moja piosnka [I], Marmur-biały, Pieśń od ziemi naszej, Bema pamięci żałobny-rapsod, Trzy strofki, Moja piosnka [II], [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...], Do obywatela Johna Brown, Po balu, Moja ojczyzna, Żydowie polscy, Marionetki, Do wroga. Pieśń, Święty-pokój, Na zgon poezji (elegia), Rozebrana. Ballada*; wybór wierszy z cyklu *Vade-mecum*, np.: *Za wstęp. Ogólniki, [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...], Socjalizm, W Weronie, Ciemność, Pielgrzym, Larwa, Sfinks, Fatum, Ironia, Syberie, Idee i prawda, Moralności, Język-ojczysty, Krzyż i dziecko, Kolebka pieśni (do spótczesnych ludowych pieśniarzy), Śmierć, Nerwy, Ostatni-despotyzm, Fortepian Szopena* [zalecane wydanie: C. Norwid, *Vade-mecum*, oprac. Józef Fert, Wrocław 1999 (BN I 271) [wyd. wcześniejsze lub wyd. w serii Skarby Biblioteki Narodowej, Wrocław 2003].
- Cyprian Norwid, *Pierścień Wielkiej-Damy*, oprac. Sławomir Świontek, Wrocław 1990 (BN I 274).
- Cyprian Norwid, *Pisma wszystkie*, oprac. Juliusz Wiktor Gomulicki, t. 1-11, Warszawa 1971-1976 [stąd: *Słodycz* (t. 4); *Ad leones* (t. 6), *Czarne kwiaty* (t. 6)].
- Cyprian Norwid, *Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem*, wstęp i oprac. Stefan Sawicki, Kraków 1997 [lub inne wydanie, np. C. Norwid, *Pisma wszystkie*, t. 3].
- Wincenty Pol, *Wybór poezji*, opracowanie i wstęp Maria Janion, Wrocław 1963 (BN I 180) [obowiązuje znajomość utworów: *Pieśń o ziemi naszej, Pieśni Janusza, Mohort* oraz kilku innych, dowolnie wybranych].

- Henryk Rzewuski, *Pamiętki Soplisy*, oprac. i posłowiem opatrzyła Zofia Lewinówna. Warszawa 1983 [lub inne wydanie] [obowiązuje znajomość 5 wybranych gawęd].
- Juliusz Słowacki, wybór wierszy, m.in.: *Hymn („Bogarodzica! Dziewico...”)*; *Oda do wolności*; *Kulik*; *Pieśń legionu litewskiego*; *Paryż*; *Przekłństwo. Do****; *Rozłączenie*; *Rzym*; *Hymn („Smutno mi, Boże...”)*; *Piramidy, czy wy macie...* [Rozmowa z piramidami]; *Grób Agamemnona*; *Testament mój*; *Na sprowadzenie prochów Napoleona*; *Do A. M.*; *Tak mi, Boże, dopomóż...*; *Przez Furie jestem targan ja, Orfeusz*; *Kiedy się w niebie gdzie zejdziemy sami...*; *Do Joanny Bobrowej*, [W pamiętniku Zofii Bobrówny], [Do Ludwika Bobrówny], *Uspokojenie*, *Matecznik*, *Wielcyśmy byli i śmieszniśmy byli...*, [Sowiński w okopach Woli], *Bo to jest wieszczka najjaśniejsza chwata...*, *Mój król i mój Pan – to nie moczar żadeny...*, *Gdy noc głęboka wszystko uśpi i oniemi...*, *Kiedy pierwsze kury Panu śpiewają...*, *Do matki*, *Pośród niesnasków – Pan Bóg uderza...* [zalecane wydania: Juliusz Słowacki, *Wiersze. Nowe wydanie krytyczne*, oprac. Jacek Brzozowski i Zbigniew Przychodniak, Poznań 2005 lub Juliusz Słowacki, *Wiersze*, wstęp i oprac. Jacek Brzozowski, Zbigniew Przychodniak, Wrocław 2012 (BN I, 319)].
- Juliusz Słowacki, *Powieści poetyckie*, oprac. Marian Ursel, Wrocław 1986 (BN I 47) [stąd: *Mnich*, *Arab*, *Lambro*, *Godzina myśli*].
- Juliusz Słowacki, *Kordian*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1986 (BN I 2) [lub inne wydanie].
- Juliusz Słowacki, *Balladyna*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1984 (BN I 51) [lub inne wydanie].
- Juliusz Słowacki, *Lilla Weneda*, wstęp i oprac. Michał Janik, Kraków 1928 (BN I 16) [lub inne wydanie, np. Juliusz Słowacki, *Dzieła wszystkie*, pod red. Juliusza Kleinera, t. IV, Wrocław 1953].
- Juliusz Słowacki, *Fantazy*, wstęp i oprac. Alina Kowalczykowa, Kraków 1998 (Biblioteka Polska) [lub: Juliusz Słowacki, *Fantazy*, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1976 (BN I 105)].
- Juliusz Słowacki, *Beniowski. Poema*, oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 1996 (BN I 13/14).
- Władysław Syrokomla, *Wybór poezji*, oprac. i wstęp Franciszek Bielak, Wrocław 1970 (BN I 54).
- Kornel Ujejski, *Wybór poezji i prozy*, oprac. Krystyna Poklewska, Wrocław 1992 (BN I 37).
- Narcyza Żmichowska, *Poganka. Jedna z powieści przy kominkowym ogniu opowiadanych*, oprac. Tadeusz Boy Żeleński, Wrocław 1950 (BN I 121) [lub inne wydanie].

II. Literatura przedmiotu.

Słowniki i encyklopedie

- Francis Claudon [i inni], *Encyklopedia romantyzmu. Malarstwo, Rzeźba, Architektura, Literatura, Muzyka*, przeł. Helena Kęszycka, Warszawa 1992.
- *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. Józefa Bachorza i Aliny Kowalczykowej, Wrocław 2009 (lub wyd. wcześniejsze).
- Marek Piechota, Jacek Lyszczyna, *Słownik Mickiewiczowski*, Katowice 2000.
- Jarosław Marek Rymkiewicz, Dorota Siwicka, Alina Witkowska, Marta Zielińska, *Mickiewicz. Encyklopedia*, Warszawa 2001.
- Mieczysław Inglot, *Romantyzm. Słownik literatury polskiej*, Gdańsk 2007.
- *The Encyclopedia of Romantic Literature*, ed. By Frederick Burwick, Nancy Moore Goslee, Diane Long Hoeveler, vol. 1-3, Malden-Oxford-Chichester 2012.

Podręczniki i źródła internetowe

- Alina Witkowska, *Literatura romantyzmu*, Warszawa 1986.
- Alina Witkowska, Ryszard Przybylski, *Romantyzm*, Warszawa 2008 [lub wydania wcześniejsze].
- Dorota Siwicka, *Romantyzm 1822-1863*, Warszawa 1995.
- *Historia literatury polskiej w dziesięciu tomach*, t. 5: *Romantyzm*, cz. 1 i 2, pod red. Anny Skoczek, Bochnia-Kraków 2003.
- Grażyna Borkowska, Małgorzata Czerwińska, Ursula Phillips, *Pisarki polskie od średniowiecza do współczesności. Przewodnik*, Gdańsk 2000 [stąd: *Uczone arystokratki, czułe powieściopisarki i romantyczna poganka. Pisarki pierwszej połowy XIX wieku*].
- *Lektury polonistyczne. Oświecenie – romantyzm*, t. I, pod red. Andrzeja Borowskiego i Janusza S. Gruchały, Kraków 1997 [stąd: Julian Maślanka: *Antoni Malczewski – „Maria”*; Bogusław Dopart: *Adam Mickiewicz – „Dziady”*; Małgorzata Stolzman: *Henryk Rzewuski – „Pamiętki Soplisy”*; Julian Maślanka: *Juliusz Słowacki – „Balladyna”*; Julian Maślanka: *Juliusz Słowacki – „Lilla Weneda”*].
- Nowa Panorama Literatury Polskiej: *Atlas Polskiego romantyzmu* (<http://nplp.pl/kolekcja/atlas-romantyzmu/>).
- Publikacje z serii Nowa Biblioteka Romantyczna, m.in. Wojciech Tomasik, *Inna droga. Romantycy a kolej*, Warszawa 2012; Marta Zielińska, *Pogoda w czasach romantyków*, Warszawa 2017; Wojciech Tomasik, *Romantycy i technika*, t. 1-2, Warszawa 2017; Marek Bieńczyk, *Katastrofy i wypadki w czasach romantyków*, Warszawa 2017;

Marta Zielińska, *Granice*, Warszawa 2018 (dostęp online: <https://ibl.waw.pl/pl/nauka-i-badania/publikacje/nowa-biblioteka-romantyczna>).

Opracowania ogólne (do wyboru 2 pozycje)

- Henri Peyre, *Co to jest romantyzm?*, przeł. i posłowiem opatrzył Maciej Żurowski, Warszawa 1987.
- Władysław Tatarkiewicz, *Romantyzm, czyli rozpacz semantyka*, „Pamiętnik Literacki”, 1971, z. 4, s. 3-21.
- Kazimierz Wyka, *Pokolenia literackie*, Kraków 1989 (lub wydanie wcześniejsze).
- Maria Janion, *Gorączka romantyczna*, Gdańsk 2007 (lub wyd. wcześniejsze; także: Maria Janion, *Prace wybrane*, pod red. Małgorzaty Czerwińskiej, t. I: *Gorączka romantyczna*, Kraków 2000).
- Maria Janion, Maria Żmigrodzka, *Romantyzm i historia*, Gdańsk 2001 (lub wyd. wcześniejsze).
- Maria Janion, Maria Żmigrodzka, *Romantyzm i egzystencja. Fragmenty niedokończonego dzieła*, Gdańsk 2004.
- Alina Kowalczykowa, *Romantyczne zaświaty*, [w:] *Problemy polskiego romantyzmu*, pod red. Marii Żmigrodzkiej, Seria 2, Wrocław 1974.
- Marian Maciejewski, *Narodziny powieści poetyckiej w Polsce*, Wrocław 1970.
- Andrzej Waśko, *Romantyczny sarmatyzm. Tradycja szlachecka w literaturze polskiej lat 1831-1863*, Kraków 2001 (lub wyd. wcześniejsze).
- Kazimierz Wyka, *Romantyczna nobilitacja powieści*, [w:] tegoż, *O potrzebie historii literatury. Szkice polonistyczne z lat 1944-1967*, Kraków 1967.
- Marta Piwińska, *Złe wychowanie*, Gdańsk 2005 (lub wyd. wcześniejsze).
- Maria Janion, *Kobiety i duch inności*, Warszawa 2006 (lub wyd. wcześniejsze) [stąd: *Bogini Wolności (Dlaczego rewolucja jest kobietą?)*; *Kobieta – Rycerz*; *Panna i miłość szalona*].
- Anna Kubale, *Dziecko romantyczne. Szkice o literaturze*, Wrocław 1984.
- Mieczysław Inglot, *Postać Żyda w literaturze polskiej lat 1822-1864*, Wrocław 1999.
- Janina Kamionkova, *Życie literackie w Polsce w pierwszej połowie XIX wieku. Studia*, Warszawa 1970.
- Maria Straszewska, *Życie literackie Wielkiej Emigracji we Francji 1831-1840*, Warszawa 1970.
- Alina Witkowska, *Cześć i skandale. O emigracyjnym doświadczeniu Polaków*, Gdańsk 1997.
- Henryk Markiewicz, *Świadomość literatury. Rozprawy i szkice*, Warszawa 1985 [stąd: *Rodowód i losy mitu trzech wieszczów, Pozytywiści wobec romantyzmu polskiego*].
- Marek Stanisław, *Światy i życie. Metafory poezji w polskiej krytyce literackiej doby romantyzmu*, Rzeszów 2019.

Opracowania szczegółowe (do wyboru 2 pozycje)

- Bogdan Zakrzewski, *Fredro z paradyżu*, Wrocław 1976; Krystyna Poklewska, *Aleksander Fredro*, Warszawa 1977; Jarosław Marek Rymkiewicz, *Aleksander Fredro jest w złym humorze*, Warszawa 1977 [jedna pozycja do wyboru].
- Alina Witkowska, *Adam Mickiewicz. Słowo i czyn*, Warszawa 1998 (lub wyd. wcześniejsze); Wacław Borowy, *O poezji Mickiewicza*, Lublin 1999 (lub wyd. wcześniejsze) [jedna pozycja do wyboru].
- Wacław Kubacki, *Pierwiosniki polskiego romantyzmu*, Kraków 1949; Bogusław Dopart, *Mickiewiczowski romantyzm przedlistopadowy*, Kraków 1992; Bogusław Dopart, *Poemat profetyczny. O „Dziadach” drezdeńskich Adama Mickiewicza*, Kraków 2002; Kazimierz Wyka, *Pan Tadeusz. Studia o poemacie*, t. 1, Warszawa 1963; Mariusz Chrostek, *Syberyjskie losy bohaterów III części „Dziadów”*, [w:] *Adam Mickiewicz. Dwa wieki kultury polskiej*. Studia pod redakcją K. Maciąga i M. Stanisława, Rzeszów 2007, s. 626-640; Wojciech Maryjka, *„Nieśmiertelne pieśni”? Twórczość Adama Mickiewicza w „młodej” poezji polskiej po 1989 roku*, Rzeszów 2016 [do wyboru rozdział: *Nowe „Romantyczności”* (s. 61-114) lub *Powroty do Soplicowa* (s. 115-214)] [jedna pozycja do wyboru].
- Alina Kowalczykowa, *Słowacki*, Warszawa 1999 (lub wyd. wcześniejsze); Jarosław Marek Rymkiewicz, *Juliusz Słowacki pyta o godzinę*, Warszawa 1982; Marta Piwińska, *Juliusz Słowacki od duchów*, Warszawa 1992; Ewa Łubieniewska, *Upiorny Anioł. Wokół osobowości Juliusza Słowackiego*, Kraków 1998 [jedna pozycja do wyboru].
- Czesław Zgorzelski, *Liryka w pełni romantyczna. Studia i szkice o wierszach Słowackiego*, Warszawa 1981; Czesław Kłak, *„Nie klękajcie wy przede mną...” – próba reinterpretacji „Sowińskiego w okopach Woli” Juliusza Słowackiego*, [w:] tegoż, *Romantyczne tematy i dylematy. Echa powstania listopadowego w literaturze, historiografii i publicystyce*, Rzeszów 1992; Stefan Treugutt, *Beniowski. Kryzys indywidualizmu romantycznego*, Warszawa 1999 (lub wyd. wcześniejsze); Marek Stanisław, *The Self in a Crystal Sphere: Juliusz Słowacki's Concept of the Subject (in his works from the 1830's)*, „Slavica Tergestina” 2017/II, vol. 19, p. 30-59 (dostęp online) [jedna pozycja do wyboru].
- Maria Janion, *Zygmunt Krasiński. Debiut i dojrzałość*, Warszawa 1962; Andrzej Waśko, *Zygmunt Krasiński. Oblicza poety*, Kraków 2001; Marek Bieńczyk, *Czarny człowiek. Krasiński wobec śmierci*, Gdańsk 2001; Jerzy Fiećko, *Krasiński przeciw Mickiewiczowi. Najważniejszy spór romantyków*, Poznań 2011 [jedna pozycja do wyboru].
- Wincenty Danek, *Józef Ignacy Kraszewski*, Warszawa 1973 [lub inne wydanie]; *Kraszewski. Poeta i światy*, pod red. Tadeusza Budrewicza, Ewy Ichnatowicz, Ewy Owczarż, Toruń 2012 [jedna pozycja do wyboru].

- Zdzisław Łapiński, *Norwid*, Kraków 1984; Stefan Sawicki, *Norwida walka z formą*, Warszawa 1986; Janusz Maciejewski, *Cyprian Norwid*, Warszawa 1992; Zofia Stefanowska, *Strona romantyków. Studia o Norwidzie*, Lublin 1993; Józef Fert, *Poeta sumienia. Rzecz o twórczości Norwida*, Lublin 1993; Elżbieta Feliksiak, *Poezja i myśl. Studia o Norwidzie*, Lublin 2001; *Liryka Cypriana Norwida*, red. Piotr Chlebowski, Włodzimierz Toruń, Lublin 2003 [jedna pozycja do wyboru].
- Marian Stępień, *Narcyza Żmichowska*, Warszawa 1968; Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, *Między buntem a rezygnacją. O powieściach Narcyzy Żmichowskiej*, Warszawa 1978; Ursula Phillips, *Narcyza Żmichowska. Feminizm i religia*, przeł. Katarzyna Bojarska, Warszawa 2008 [jedna pozycja do wyboru].
- Miguel Angel Gaete, *From Caspar David Friedrich's „Wanderer above the Sea of Fog” to the iCloud: A Comparative Analysis between the Romantic Concept of the Sublime and Cyberspace*, "Journal of Comparative Literature and Aesthetics", vol. 43, no. 2, summer 2020 [dostęp online].

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej